

MINDIG
a magyarokért

11. RMDSZ
KONGRESSZUS
CSÍKSZEREDA • 2013. MÁJUS 25.

Alkotmánymódosító törekvéseink: a nemzeti kisebbségek legyenek államalkotó tényezők!

Az alkotmány meghatározza Románia egész jogrendszerét, és olyan alapelveket fogalmaz meg a hatalomgyakorlással, az állam és társadalom viszonyával, valamint az alapvető emberi jogokkal kapcsolatosan, amelyek csakis társadalmi közmegegyezésen alapulhatnak. Egyensúlyt teremt az államigazgatás és az egyéni szabadságjogok között, biztosítja a hatalmi ágak szétválasztását, biztonságot és kiszámíthatóságot nyújt az állampolgárok számára.

Tíz évvel az előző romániai alkotmánymódosítás után ismét sor kerülhet az alaptörvény módosítására. Az eltelt évtizedben, de akár az eltelt huszonkét évben, a jelenlegi alkotmány elfogadása óta felhalmozódott annyi politikai tapasztalat, hogy kellőképpen alapos elemzés nyomán véleményünk szerint lehetséges egy tényleges, átfogó alkotmányreform.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség csakúgy, mint 2003-ban, most sem csak alkotmánymódosítást, hanem mélyreható alkotmányrefomat szorgalmaz. Meggyőződésünk, hogy ha már van politikai szándék, sőt parlamenti döntés az alkotmány módosítására, nem elégséges a meglévő rendelkezéseket helyel-közzel javíttatni, csiszolni, kozmetikázni, hanem átgondoltan, új közjogi, államszervezeti megoldásokat alkalmazva, a 21. század követelményeihez igazodó társadalmi, politikai és jogi alapértékeket érvényesítve kell felülvizsgálni.

Fontosnak tartjuk, hogy a jelenlegi alkotmánymódosítás ne legyen öncélú, ne kizárólag valamely külső elvárásnak kívánjon megfelelni, másrészt az új alkotmány megalkotásában a több mint kétharmados többséggel rendelkező jelenlegi kormánykoalíció ne saját hatalmi törekvéseit kövesse.

Románia történelmi lehetőség előtt áll. Először módosíthatja úgy az alkotmányt, hogy az eltelt időszak tapasztalataiból kiindulva, azok tanulságait levonva fogalmazzon meg új megoldásokat, és ne külső vagy belső alkalmazkodási kényszer, pillanatnyi megfontolások és érdekek diktáljanak.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség az eltelt több mint két évtized politikai, közigazgatási, igazságszolgáltatási gyakorlatának alapos elemzése nyomán fogalmazta meg részletes alkotmánymódosító javaslatcsomagját. Úgy értékeljük, hogy a változtatás kényszere nem mindenütt azonos mélységű: a gyökeres változások mellett van, ahol szemléletváltásra vagy a jelenleginél pontosabb, egyértelmű rendelkezések megfogalmazására van szükség, és van, ahol elegendő a jelenlegi gyakorlat kiigazítása.

Javaslataink mindenekelőtt nemzeti közösségünk alkotmányos, közjogi helyzetére vonatkoznak: új-fent javasoljuk a nemzetállam fogalmának törlését. Az állam nemzeti jellegének alkotmányban való rögzítése olyan anakronizmus, amely jogilag értelmezhetetlen ugyan, de mégis jogalapként szolgálhat kisebbségellenes intézkedésekre vagy jogos kisebbségi törekvések elutasítására.

Javasoljuk továbbá, hogy a nemzeti kisebbségeket államalkotó tényezőként ismerje el az alaptörvény, hiszen ez az alkotmányos alapelv teremtheti meg a tényleges jogegyenlőséget nemcsak az egyének, hanem a közösségek, mindenekelőtt a román többség és a Romániában élő történelmi nemzeti kisebbségek között, az 1918-as Gyulafehérvári Nyilatkozatba foglaltak alapján.

Javasoljuk a nemzeti, közösségi szimbólumok szabad használatát. Ezek bármilyen korlátozása összeegyeztethetetlen az alapvető emberi jogok nemzetközi normáival és gyakorlatával, illetve az európai értékrenddel.

Javasolunk egy olyan alkotmányos rendelkezést, mely megteremti a kulturális autonómia törvényi szabályozásának lehetőségét, valamint a különleges jogállású régiók létrehozásának alkotmányos feltételeit.

Javasoljuk, hogy a román hivatalos nyelv mellett a nemzeti kisebbségek nyelvét is hivatalos nyelvként lehessen használni egyes régiókban.

Alkotmánymódosító javaslatcsomagunkban részletes szabályozásokat fogalmaztunk meg a politikai, államszervezeti rendszer átalakítására. Ennek meghatározó eleme a jelenlegi zavaros félelnöki rendszerről a parlamenti rendszerre való áttérés, mely egyértelmű és kiszámítható hatalmi viszonyokat teremt.

Javasoljuk a kétkamarás parlament keretében a két ház közötti hatáskörök ésszerűbb megosztását a hatékonyabb törvényhozás, általában a parlament hatékonyabb működése érdekében.

Javasoljuk az arányos képviselőt biztosító választási rendszer alkotmányos rögzítését.

Javasoljuk, hogy az Alkotmány rögzítse az etnikai arányosság elvét a helyi és központi közigazgatásban, a decentralizált intézményekben és a militarizált egységekben.

Javasoljuk a sürgősségi kormányrendeletek, valamint a törvénytervezetekre vonatkozó kormányzati felelősségvállalás lehetőségének a törlését.

Javasoljuk a szubszidiaritás elvét teljes mértékben érvényesítő, az eddigieknél jóval szélesebb döntési jogokat az önkormányzatoknak.

Javasoljuk, hogy az Alkotmány tartalmazza azt, hogy az állam fellép mindennemű gyűlöletkeltés ellen, az antiszemitizmus, a magyarellenesség, a mindenféle alteritás gyalázása ellen.

Javasoljuk a bírói hatalom intézményrendszerének átszervezését a hatékonyabb, méltányosabb, gyorsabb igazságszolgáltatásért. Hasonlóképpen az Alkotmánybíróság átszervezését, valamint hatásköreinek felülvizsgálatát annak érdekében, hogy ez a testület ténylegesen az alkotmányosság és az alapjogok alkotmányos betartásának az őre legyen.

Végezetül javasoljuk a bizonyos alkotmányos rendelkezések megváltoztatásának tilalmát megfogalmazó 152-es cikkely módosítását.

Olyan módosított Alkotmányt szeretnénk, amelynek elfogadásával az állam hatékonyabban működne, és jobban szolgálná saját polgárait.

Olyan Alkotmányra van szükségünk, amelyben magyar közösségünk értékei is fellelhetők. Meggyőződésünk, hogy az egész ország, az egész romániai társadalom érdeke a nyelvi, kulturális, vallási, nemzeti egyenlőségen alapuló etnikumközi viszony, és ezt az Alkotmánynak kell szavatolnia.